

Landstingsfullmäktige

Revisionsberättelse för Färdtjänstnämnden år 2004

Vi, av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting utsedda revisorer, har granskat Färdtjänstnämndens verksamhet och ekonomiska redovisning för år 2004.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisions sed i kommunal verksamhet samt landstingets revisionsreglemente. Granskningen har i huvudsak varit inriktad på att bedöma nämndens styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bifogade *Årsrapport för Färdtjänstnämnden 2004*.

Revisionen har tidigare efterlyst mer av praktiska resultat och ökat samarbete med SL främst på ansvarig politisk nivå för att öka tillgängligheten för funktionshindrade i kollektivtrafiken. Denna synpunkt kvarstår.

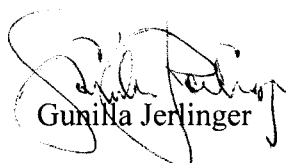
Vi bedömer sammantaget att nämndens/styrelsens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att räkenskaperna är rättvisande och att nämndens/styrelsens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i Färdtjänstnämnden.

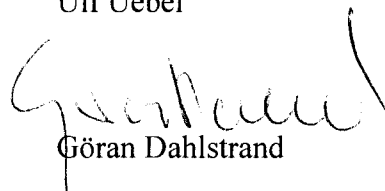
Vi åberopar i övrigt den bifogade årsrapporten.

Stockholm 2005-03-21

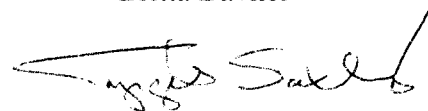

Ulf Uebel

Gunilla Jerlinger

Britta Båvner

Göran Dahlstrand

Lars Nordqvist

Tyrgils Saxlund

Bilaga: Årsrapport för Färdtjänstnämnden 2004

SAMMANFATTNING

Revisionen av **Färdtjänstnämndens** verksamhet under år 2004 har utgått från fastställd revisionsplan och utförts i enlighet med gällande lagstiftning, landstingets regelverk samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Protokoll från nämnden/styrelsen har löpande följts.

Revisorsgrupp III har under granskningsåret genomfört verksamhetsbesök på Färdtjänstnämnden.

Årsredovisningen är i allt väsentligt utformad i enlighet med landstingets regler och anvisningar och följer god redovisningssed. Förvaltningsberättelsen är utformad i enlighet med anvisningarna och ger en bra beskrivning av årets verksamhet.

Färdtjänstnämnden uppvisar ett positivt ekonomiskt resultat om 53,9 Mkr, att jämföra med budgeterat nollresultat. Ekonomistyrningen bedöms sammantaget som **Bra**.

Verksamhetsstyrningen bedöms fungera väl. Färdtjänstnämnden har fastställt tydliga mål som är mätbara och medger en bra uppföljning och jämförbarhet över åren. Färdtjänstnämnden har i årsbokslutet lämnat en bra beskrivning av verksamhetens innehåll och över pågående kvalitetsarbete utifrån fullmäktiges mål och uppdrag i budgeten för år 2004. Verksamheten har bedrivits i överensstämmelse med fullmäktiges mål och uppdrag. Färdtjänstnämnden har en tydlig intern styrning av verksamheten.

Granskningen av upphandling och avtalsstyrning visar att Färdtjänstnämnden har en tillfredställande grundläggande ordning för sin styrning och en väl fungerande avtalsstyrning och god kontroll över produktionens omfattning.

Ett nytt färdtjänstavtal med kommunerna har tecknats. Under året har även nya avtal avseende taxitransporter och trafik med specialfordon trätt ikraft.

Antalet resor uppgår till 3 773 000, vilket är 11,4 % lägre än 2003 och 387 000 färre än föregående år, det är huvudsakligen taxiresorna som har minskat. Av dessa är 3 122 000 färdtjänstresor (varav 2 579 000 med taxi och 543 000 med specialfordon) och 651 000 förvaltningsresor (varav 572 00 sjukresor och 79 000 tjänsteresor).

Kvalitetsredovisningen bedöms som **Mycket bra**.

Samtal för att beställa en taxiresa besvarades inom en minut för 97 % av samtalen. Medelsvarstiden var 13 sekunder. Medelsvarstiden för beställning av specialfordonsresor blev 108 sekunder vilket är sämre budget och föregående år. Förvaltningen arbetar på att minska svarstiderna.

95 % av Färdtjänstens taxiresenärer hämtades på överenskommen hämttid.

Totalt 70 % av telefonsamtalen till kundservice besvarades inom 90 sekunder. Den genomsnittliga kötiden var under året 93 sekunder vilket innebär en försämring mot föregående år. Förvaltningen arbetar på att förbättra svarstiderna.

Ett nytt kvalitetsredovisningssystem med kundbarometer har införts. Resultaten visar att:

- 87 % av de tillfrågade taxiresenärerna var nöjda med sin resa.
- 97 % av taxiresenärerna fick beställa sin resa inom en minut, men det var endast 81 % som upplevde att de fick beställa så snabbt.
- 90 % av resenärerna var nöjda med bemötandet vid beställningen.
- 95 % av färdtjänsttaxi kom inom tio minuter från beställd tid men det var bara 90 % av resenärerna som upplevde det så.

En sammanställning som förvaltningen gjort av de 4 603 verksamhetspåverkande synpunkter som inkommit under 2004 visar att 38 % av synpunkterna rör tidspassning och uteblivna transporter och 25 % gäller förarna.

Förvaltningen har i enlighet med fullmäktiges beslut miljöcertifierat sitt miljöledningssystem. I de nya trafikavtalen som trädde ikraft under 2004 finns det en stimulans i form av miljöbonus och förvaltningen arbetar målinriktat med miljöfrågorna i upphandlingar och trafikplanering.

Revisionen efterlyste i 2003 års revision och i höstrapporten 2004 mer av praktiska resultat och ökat samarbete med SL främst på ansvarig politisk nivå för att öka tillgängligheten för funktionshandikappade i kollektivtrafiken. Dessa synpunkter kvarstår. Färdtjänstnämnden bör verka för ett mer aktivt samarbete med SL:s styrelse i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Redovisningen är **rättvisande** och den interna kontrollen är **tillräcklig**.

För att underlätta jämförelser mellan åren har bedömningarna sammanställts i nedanstående tabell.

	Slutlig bedömning 2002	Slutlig bedömning 2003	Slutlig bedömning 2004
Ekonomistyrning	Bra	Bra	Bra
Den ekonomiska redovisningens kvalitet	Acceptabel	Bra	Bra
De administrativa kontrollernas kvalitet	Bra	Bra	Bra

Landstingsfullmäktige

Revisionsberättelse för Kulturnämnden år 2004

Vi, av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting utsedda revisorer, har granskat Kulturnämndens verksamhet och ekonomiska redovisning för år 2004.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsd i kommunal verksamhet samt landstingets revisionsreglemente. Granskningen har i huvudsak varit inriktad på att bedöma nämndens styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bifogade *Årsrapport för Kulturnämnden 2004*.

Vi anser att Kulturnämnden trots tidigare påpekanden inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att förbättra kontrollen över landstingets konst. Vi riktar allvarlig kritik mot detta. Frågan om tillsynsansvaret bör prövas centralt.

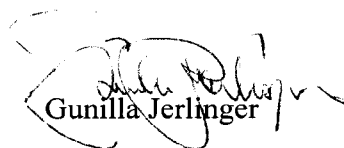
Vi bedömer sammantaget att nämndens verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att räkenskaperna är rättvisande och att nämndens interna kontroll har i stort varit tillräcklig.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i Kulturnämnden.

Vi återoppar i övrigt den bifogade årsrapporten.

Stockholm 2005-03-21

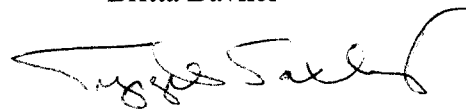

Ulf Uebel

Gunilla Jerlinger

Britta Båvner

Göran Dahlstrand

Lars Nordqvist

Tyrgils Saxlund

Bilaga: Årsrapport för Kulturnämnden 2004

SAMMANFATTNING

Revisionen av **Kulturnämndens** verksamhet under år 2004 har utgått från fastställd revisionsplan och utförts i enlighet med gällande lagstiftning, landstingets regelverk samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Protokoll från nämnden/styrelsen har löpande följts. Revisorsgrupp III har under granskningsåret träffat nämndens presidium.

Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad i enlighet med anvisningarna. En redovisning har lämnats avseende verksamheten i förhållande till fullmäktiges uppdrag. Beskrivningen av måluppfyllelsen kan dock utvecklas ytterligare.

Kulturnämnden redovisar för verksamhetsåret ett negativt ekonomiskt resultat om 0,5 Mkr, vilket ska jämföras med ett budgeterat nollresultat. Kvaliteten på ekonomistyrningen bedöms som **Bra**.

Kulturnämnden har i budgeten fastställt en inriktning för nämndens verksamhetsområden som i huvudsak överensstämmer med de av Landstingsfullmäktige beslutade övergripande målen. Formerna för verksamhetsstyrning och uppföljning behöver dock fortsatt utvecklas. Det gäller framför allt uppdraget att styra resurserna till barn och ungdomskulturen.

Av det totala stödet till regional kulturverksamhet och regionala distriktsorganisationer (exkl. studieförbund) går ca 44 % av stödet till barn och ungdom. Målet är 50 %.

Kvalitetsredovisningen bedöms som **Acceptabel**. Under 2004 har landstinget ställt ökade krav på en väl utvecklad redovisning av kvaliteten. Kvalitetsredovisningen måste utvecklas.

I förvaltningsberättelsen görs en måluppfyllelseanalys med fullmäktiges uppdrag som utgångspunkt. I förvaltningsberättelsen har redovisats uppföljning av verksamheter som erhåller stöd samt de kvalitetskontroller som genomförs. Utifrån lämnad redovisning bedöms att nämnden i godtagbar utsträckning uppfyller fullmäktiges mål och uppdrag.

Resultatet av 2004 års konstinventering visar att endast 8 873 konstverk inventerats, eller 12,7 procent. Revisionen har under flera år riktat kritik mot nämndens tillsynsansvar av landstingets konstbestånd. Även detta år måste kritik riktas mot den bristande kontroll som råder. Nämnden bedriver arbetet med oacceptabelt lågt tempo. Frågan om landstingets ansvarsorganisation, kontroll och redovisning för konsten bör prövas centralt.

Kulturförvaltningen har påbörjat certifieringen av miljöledningssystemet. Certifieringen beräknas slutförd i början av 2005.

Avvecklingen av Medicinhistoriska museet har kostat mer än beräknat under 2004. Osäkerhet finns också under 2005 och framåt avseende hanteringen av hyreskostnader för museets lokaler. Revisionen kommer under 2005 följa avvecklingen av verksamheten. Samlingen har även ett medicinhistoriskt värde.

2005-03-10

Räkenskaperna är **rättvisande** och den interna kontrollen bedöms som **tillräcklig**.

	Slutlig bedömning 2002	Slutlig bedömning 2003	Slutlig bedömning 2004
Ekonomistyrning	Bra	Bra	Bra
Den ekonomiska redovisningens kvalitet	Bra	Bra	Bra
De administrativa kontrollernas kvalitet	Acceptabelt	Acceptabelt	Acceptabel

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i Locum AB

Organisationsnummer 556438-7909

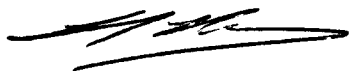
Jag har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Locum AB för räkenskapsåret 2004. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra mig om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den *16 februari* 2005

Leif Lundfors
Auktoriserad revisor

Landstingsfullmäktige

Bolagsstämman i Locum AB
Org nr 556438-7909

Granskningsrapport för Locum AB år 2004

Vi, av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting utsedda lekmannarevisorer, har granskat Locum AB:s verksamhet under år 2004.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, landstingets revisionsreglemente samt av revisorskollegiet utfärdade riktlinjer för bolagsrevision och samordnad revision inom landstinget. Granskningen har i huvudsak varit inriktad på att bedöma bolagets styrning, uppföljning och kontroll.

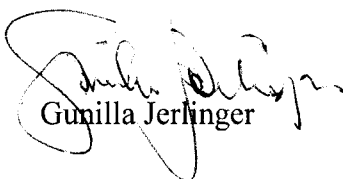
Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bifogade *Årsrapport för Locum AB 2004*.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer därtill att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi återoppar i övrigt den bifogade årsrapporten.

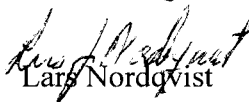
Stockholm 2005-03-21

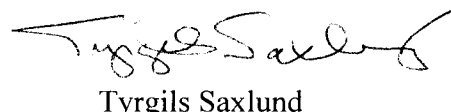

Ulf Uebel

Gunilla Jerlinger

Britta Båvner

Göran Dahlstrand

Lars Nordqvist

Tyrgils Saxlund

Bilaga: Årsrapport för Locum AB 2004

SAMMANFATTNING

Lekmannarevisorernas granskning av **Locum AB** år 2004 har utgått från fastställd revisionsplan och utförts i enlighet med gällande lagstiftning, landstingets regelverk samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Protokoll från styrelsen har löpande följts.

Revisorsgrupp III har under granskningsåret träffat styrelsens presidium och bolagets VD.

Årets resultat

Årets resultat uppgår till +11,4 mkr och visar ett överskott på 6,7 mkr jämfört med budget.

Resultatförbättringen beror främst på att kostnader för köpta tjänster, data samt lokalkostnader legat på lägre nivå än budgeterat.

Verksamhetens ändamålsenlighet och måluppfyllelse

Måluppfyllelsen för den verksamhet som redovisas i bolaget är god. Det ekonomiska resultatet i Locum AB är 6,7 mkr bättre än budgeterat. Nöjd-Kund-Index (NKI) är 61 vilket är lika med bolagets mål för 2004. För nyckeltalen för medarbetar- och processperspektiven ligger utfallen något under målnivån.

I enlighet med fullmäktiges beslut har bolagets miljöledningssystem certifierats.

Styrning och kontroll

Kvaliteten på *ekonomistyrningen* bedöms som **Bra**.

Verksamhetsstyrningen för Locum AB bedöms vara väl utvecklad med en ändamålsenlig och tillförlitlig information om ekonomi och produktion och med väl definierade mål/nyckeltal som följs upp. Dessa är baserade på en strategi med de s.k. 3 K:na (kundperspektivet, kvalitet och kretsloppstänkande) samt balanserat styrkort (BVS).

I årsredovisningarna för 2004 har en viss separering av nyckeltal för Locum AB resp. Landstingsfastigheter Stockholm (LFS) gjorts. Sammantaget bedömer revisionskontoret att det likväl finns ett behov av att ytterligare utveckla tillämpningen av BVS. I en sådan översyn bör eftersträvas att tydliggöra mål och nyckeltal på ett sätt som dels innebär en separering av nyckeltal för LFS resp. Locum AB, dels bättre återspeglar kostnadseffektiviteten i fastighetsförvaltningen, dels återpeglar uppfyllelsen av de krav/uppdrag i Locums specifika ägardirektiv som har relevans för LFS resp. Locum AB.

Kvalitetsredovisningen bedöms som **Bra**.

Verksamhets- och kvalitetsredovisningen avseende den del av fastighetsförvaltningen som bokförs inom Locum AB kan utvecklas. Det gäller bl.a.

beskrivningen av tjänster.

Den *interna kontrollen* har sammantaget bedömts som **Tillräcklig**.

Locum AB:s interna kontroll har erhållit följande slutliga bedömning (*rating*):

	Slutlig bedömning 2002	Slutlig bedömning 2003	Slutlig bedömning 2004
Ekonomistyrning	Bra	Bra	Bra
Den ekonomiska redovisningens kvalitet	Bra	Mycket bra	Mycket bra
De administrativa kontrollernas kvalitet	Bra	Bra	Bra

Landstingsfullmäktige

Revisionsberättelse för Patientnämnden år 2004

Vi, av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting utsedda revisorer, har granskat Patientnämndens verksamhet och ekonomiska redovisning för år 2004.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsd i kommunal verksamhet samt landstingets revisionsreglemente. Granskningen har i huvudsak varit inriktad på att bedöma nämndens styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bifogade *Årsrapport för Patientnämnden 2004*.

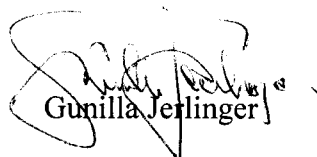
Vi bedömer sammantaget att nämndens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att räkenskaperna är rättvisande och att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i Patientnämnden.

Vi åberopar i övrigt den bifogade årsrapporten.

Stockholm 2005-03-21

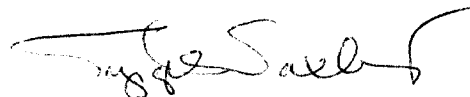

Ulf Uebel

Gunilla Jerlinger

Britta Bävner

Göran Dahlstrand

Lars Nordqvist

Tyrgils Saxlund

Bilaga: Årsrapport för Patientnämnden 2004

SAMMANFATTNING

Revisionen av **Patientnämndens** verksamhet under år 2004 har utgått från fastställd revisionsplan och utförts i enlighet med gällande lagstiftning, landstingets regelverk samt god revisionsred för kommunal verksamhet. Protokoll från nämnden har löpande följts.

Årsbokslutet är upprättat i enlighet med landstingets anvisningar samt i enlighet med god redovisningssed. Förvaltningsberättelsen ger en rättvisande och informativ bild av verksamheten och årets resultat.

Patientnämnden redovisar ett positivt resultat om 17 tkr. Kvaliteten på ekonomistyrningen bedöms som **Mycket bra**.

Verksamhetsstyrningen bedöms fungera mycket väl. Nämnden har utifrån den inriktning som fullmäktige angivit fastställt mål, inriktning samt former för uppföljning. Nämnden har en god måluppfyllelse och genomför sitt uppdrag i enlighet med fullmäktiges beslutade inriktning.

Nämnden har en aktiv dialog och kommunikation med sjukvården där återrapportering sker av inkomna klagomål och uppföljning görs av förbättringsåtgärder. Information om nämndens arbete förmedlas bl.a. genom träffar med patient- och intresseorganisationer, deltagande i utbildningar och utskick av informationsmaterial.

Patientnämnden har en kvalitetspolicy med tillhörande kvalitetsmål. Kvalitets-redovisningen bedöms som **Mycket bra**. En enkät har genomförts för att mäta kundnöjdhet och resultatet visar på god måluppfyllelse.

Ärendemängden uppgick till 5 135 ärenden, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Under 2004 har 206 stödperson förordnats, vilket är en ökning med 73 stödpersoner jämfört med föregående år.

Patientnämndens personal- och miljöarbete finns beskrivet i förvaltningsberättelsen. Nämnden miljöledningssystem certifierades under 2004.

Räkenskaperna är **rättvisande** och den interna kontrollen bedöms sammantaget som **tillräcklig**.

	Slutlig bedömning 2002	Slutlig bedömning 2003	Slutlig bedömning 2004
Ekonomistyrning	Mycket bra	Mycket bra	Mycket bra
Den ekonomiska redovisningens kvalitet	Mycket bra	Mycket bra	Mycket bra
De administrativa kontrollernas kvalitet	Mycket bra	Bra	Bra

Landstingsfullmäktige

Revisionsberättelse för Regionplane- och trafiknämnden år 2004

Vi, av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting utsedda revisorer, har granskat Regionplane- och trafiknämndens verksamhet och ekonomiska redovisning för år 2004.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet samt landstingets revisionsreglemente. Granskningen har i huvudsak varit inriktad på att bedöma nämndens styrning, uppföljning och kontroll.

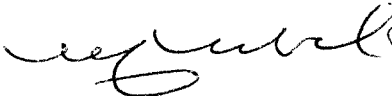
Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bifogade *Årsrapport för Regionplane- och trafiknämnden 2004*.

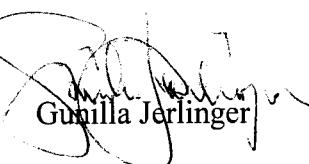
Vi bedömer sammantaget att nämndens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att räkenskaperna är rättvisande och att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i Regionplane- och trafiknämnden.

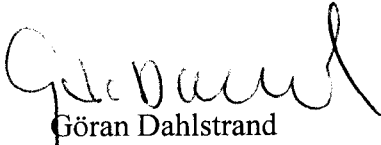
Vi återoppar i övrigt den bifogade årsrapporten.

Stockholm 2005-03-21

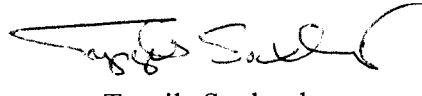

Ulf Uebel

Gunilla Jerlinger

Britta Båvner

Göran Dahlstrand

Lars Nordqvist

Tyrgils Saxlund

Bilaga: Årsrapport för Regionplane- och trafiknämnden 2004

SAMMANFATTNING

Revisionen av **Regionplane - och trafik nämndens** verksamhet under år 2004 har utgått från fastställd revisionsplan och utförts i enlighet med gällande lagstiftning, landstingets regelverk samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Protokoll från nämnden har löpande följts.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med landstingets anvisningar. Årsredovisningen ger en relativt rättvisande bild av verksamheten och årets resultat.

Nämnden redovisar ett positivt resultat om 1,2 Mkr. Ekonomistyrningen bedöms sammantaget som **Bra**.

Regionplane- och trafiknämndens verksamhet utgår ifrån de mål som formulerats av Landstingsfullmäktige. Den redovisning som lämnas i förvaltningsberättelsen avseende verksamhet och måloppfyllelse har förbättrats jämfört med föregående år. En redovisning görs i förhållande till fullmäktiges uppdrag. Utifrån den redovisning nämnden lämnat bedöms RTN arbeta enligt fullmäktiges inriktning och uppdrag.

I förvaltningsberättelsen har nämnden redogjort för arbetet med personal- och miljöfrågor. Nämnden kommer att certifiera sitt miljöledningssystem under 2005.

Genomförandet av aktualitetsprövning av regionala utvecklingsplanen (RUFS) ska ske under 2005. Förberedelsearbete har skett under 2004. I början av 2004 redovisades en uppföljningsrapport avseende genomförandet av RUFS 2001 för nämnden.

Ett gemensamt arbete pågår tillsammans med länsstyrelsen och KSL med att utarbeta ett regionalt miljöhandlingsprogram. Arbete avseende regionens grönstruktur har bidragit till ett förslag avseende varaktigt skydd av tätortsnära naturområden.

Samverkan med kommunerna har skett avseende respektive kommuns ”grön kil”. Resultatet presenteras i en dokumentation av länets gröna kilar ”Upplevelsevärden”.

Nämnden arbetar för certifiering av sitt miljöledningssystem under 2005. Miljöperspektivet är integrerat i planeringsarbetet.

Redovisningen är **rättvisande** och den interna kontrollen är **tillräcklig**.

För att underlätta jämförelser mellan åren har bedömningarna sammanställts i nedanstående tabell.

	Slutlig bedömning 2002	Slutlig bedömning 2003	Slutlig bedömning 2004
Ekonomistyrning	Bra	Bra	Bra
Den ekonomiska redovisningens kvalitet	Mycket bra	Mycket bra	Mycket bra
De administrativa kon- trollernas kvalitet	Bra	Bra	Bra

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i AB Storstockholms Lokaltrafik

Org.nr 556013-0683

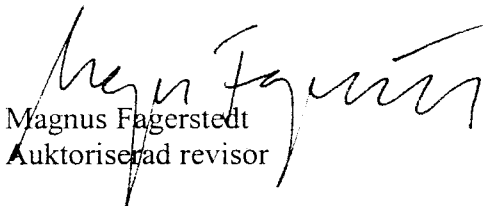
Jag har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i AB Storstockholms Lokaltrafik för räkenskapsåret 2004. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra mig om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 2005-03-23

Magnus Fagerstedt
Auktoriserad revisor

Landstingsfullmäktige

Bolagsstämman i AB Storstockholms
Lokaltrafik, Org nr 556013-0683

Granskningsrapport för AB Storstockholms Lokaltrafik år 2004

Vi, av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting utsedda lekmanarevisorer, har granskat AB Storstockholms Lokaltrafiks verksamhet under år 2004.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet, landstingets revisionsreglemente samt av revisorskollegiet utfärdade riktlinjer för bolagsrevision och samordnad revision inom landstinget. Granskningen har i huvudsak varit inriktad på att bedöma bolagets styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bifogade *Årsrapport för AB Storstockholms Lokaltrafik 2004*.

Vi konstaterar att bolagets resultat uppgår till +118 mkr, vilket är bättre än fullmäktiges krav om nollresultat. Vi har noterat att ekonomistyrningen bedömts som ej helt acceptabel. Det gäller brister i bokslutsprocessen och oklarheter vad gäller engagemang i intressebolagen för underhåll och finansiering.

Vi bedömer att styrning och kontroll av intressebolagen är otillräcklig. Det är angeläget att snarast genomföra en översyn av SL-koncernens organisation med dotterbolag och intressebolag.

Tillgängligheten för funktionshindrade i kollektivtrafiken måste förbättras för att nå fullmäktiges mål. Revisionen har tidigare efterlyst mer av praktiska resultat och ökat samarbete med Färdtjänstnämnden på ansvarig politisk nivå. Denna synpunkt kvarstår.

Vi har noterat att resenärerna sammantaget uppger sig vara mer nöjda med trafiken än föregående år, även om målen till alla delar inte nås. Pendeltågsresenärerna är fortfarande minst nöjda. Hot och våld mot resenärer och personal har ökat. En oacceptabelt stor andel kvinnor känner sig otrygga i kollektivtrafiken. SL arbetar dock aktivt för att komma tillrätta med problemen.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet sköts på ett i huvudsak ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer dock att bolagets interna kontroll inte har varit tillräcklig. Det gäller särskilt bolagsorganisationen.

Vi återoppar i övrigt den bifogade årsrapporten.

Stockholm 2005-03-21

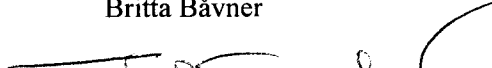

Ulf Uebel

Gunilla Jerlinger

Britta Bävner

Göran Dahlstrand

Lars Nordqvist

Tyrgils Saxlund

Bilaga: Årsrapport för AB Stockholms Lokaltrafik 2004

SAMMANFATTNING

Lekmannarevisorernas granskning av **AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)** år 2004 har utgått från fastställd revisionsplan och utförts i enlighet med gällande lagstiftning, landstingets regelverk samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Protokoll från styrelsen har löpande följts.

Revisorsgrupp III har under granskningsåret träffat styrelsens presidium och bolagets ledning. Granskningen av verksamhetsåret 2004 har genomförts enligt av revisionsdirektören fastställd planeringspromemoria.

Förvaltningsberättelsen ger en översiktlig redovisning av den verksamhet som har bedrivits. Anvisningarna för upprättande av förvaltningsberättelsen har i stort följts. Informationsvärdet i årsredovisningen skulle ha ökat med en utförligare redovisning av kundnöjdhet och de åtgärder som vidtagits med anledning av fullmäktiges mål och uppdrag därvidlag.

Det ekonomiska resultatet är + 118 mkr mot budgeterat nollresultat. Styrelsen har beslutat att tillskriva bolagsstämman med begäran att årets överskott får stanna i bolaget. Det positiva resultatet förklaras av lägre räntekostnader och i viss mån av ökade intäkter pga. höjda avgifter. Verksamhetens intäkter uppgår till 9 584 mkr, vilket är 55 mkr mer än budgeterat. Trafikintäkterna uppgår till 3 818 mkr, 474 mkr mer än föregående år. Verksamhetens kostnader uppgår till 8 485 mkr, 14 mkr mer än budgeterat.

Ekonomistyrningen har av den auktoriserade revisorn bedömts som **Ej helt acceptabel**. Ansvar för, samt kvalitetssäkringen av, bokslutsprocessen är inte helt tydlig. Bokslutsprocessen har i stor utsträckning påverkas av verksamheten och den finansiella utvecklingen i bolagets intressebolag för underhåll och finansiering. Redovisningsrådets rekommendationer har till alla delar inte följts.

Den auktoriserade revisorn bedömer att räkenskaperna är **rättvisande**.

Den interna kontrollen bedöms sammantaget som **ej helt tillräcklig**. Det har noterats en bristande överensstämmelse mellan dokumenten *Arbetsordning för SL:s styrelse*, *Instruktioner för VD* och *Ekonomiska befogenheter och attestregler inom SL-koncernen*, vilket skapar en otydlig ansvarsfördelning på ledningsnivå. Detta påtalades redan år 2003 utan att åtgärder vidtagits varvid området *Ansvar och befogenheter* bedöms som **Ej helt acceptabelt**.

Det är angeläget att landstingsledning tillsammans med bolagsledning omgående genomför en översyn av SL-koncernens organisation med dotterbolag och intressebolag. Resultatet av översynen bör avspegla sig i de specifika ägardirektiven som är under framtagande för bolaget. Beställar- respektive ägarroll i förhållande till intressebolagen måste bygga på korrekta och affärsmässiga relationer. En riskbedömning bör göras av de avtalsmässiga förhållandena gentemot intressebolagen och en eventuell åtgärdsplan bör utarbetas. Detta för att motverka risk för att SL får oplanerade ekonomiska åtaganden. Därutöver bör styrningen av dotterbolagen tydliggöras. Styrningen avseende underhållsverksamheten bör utvecklas och beställarrollen stärkas.

2005-03-17

Trafikutbudet har ökat med 162 miljoner sittplatskilometer, eller 1,1 % samtidigt som resandet har minskat med 0,8 % jämfört med 2003.

Kvalitetsredovisningen bedöms som **Mycket bra**. Bolaget har en väl utvecklad uppföljning och redovisning av verksamhets- och kvalitetsrelaterade målsättningar under året. SL fäster stor vikt vid att regelmässigt inhämta och analysera resenärernas och allmänhetens synpunkter på trafiken.

Andelen nöjda resenärer har ökat till 66 % medan andelen nöjda medborgare har minskat till 51 %. Pendeltågsresenärer är fortfarande minst nöjda av samtliga resenärer. 28 % av resenärerna på Nynäspendeln är nöjda.

Resenärerna är sammantaget mer nöjda än året, innan även om målen inte nås. Av resenärerna är 63 % nöjda med tidhållningen, 41 % är nöjda med störningsinformationen och 56 % är nöjda med rengöringen av hållplatser och stationer. Åtgärder krävs framför allt vad gäller störningsinformation men även tidhållning samt rengöring av hållplatser och stationer.

Hot och våld mot resenärer och personal har ökat. Höstens kvalitetsmätning visar att flertalet resenärer känner sig otrygga i kollektivtrafiken, särskilt kvinnorna. Endast 37 % av kvinnorna känner sig trygga på pendeltågen. Otryggheten är dock större på väg till och från hållplatsen än under resan.

Tillgängligheten för funktionshindrade i kollektivtrafiken måste förbättras för att nå fullmäktiges mål. Revisionen efterlyste i 2003 års revision mer av praktiska resultat och ökat samarbete med Färdtjänstnämnden på ansvarig politisk nivå. Styrelsen för SL och Färdtjänstnämnden har haft ett möte under året. SL:s styrelse bör verka för ett mer aktivt samarbete i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Resultatet av en undersökning visar att många ungdomar upplever ett respektlöst och otrevligt vardagligt bemötande i kollektivtrafiken. Någon strategi för barn och ungdomar har inte utarbetats, vilket fullmäktige begärt.

Leveransen av nytt betalssystem för första etappen kommer att 19 månader senare än avtalat. Kompensationen för förseningen kan synas låg. Som en del av ett affärsmässigt agerande ska viten uppmärksammas och utkrävas. Affärsmässigheten i det träffade tilläggsavtalet synes dock vara god.

	Slutlig bedömning 2002	Slutlig bedömning 2003	Slutlig bedömning 2004
Ekonomistyrning	Bra	Acceptabel	Ej helt acceptabel
Den ekonomiska redovisningens kvalitet	Bra	Acceptabel	Acceptabel
De administrativa kontrollernas kvalitet	Bra	Acceptabel	Acceptabel

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Waxholms Ångfartygs AB

Org.nr 556087-9859

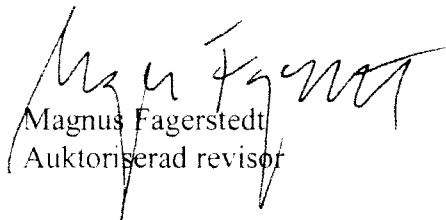
Jag har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Waxholms Ångfartygs AB för räkenskapsåret 2004. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra mig om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 10 mars 2005

Magnus Fagerstedt
Auktoriserad revisor

Landstingsfullmäktige

Bolagsstämman i Waxholms Ångfartygs AB
Org nr 556087-9859

Granskningsrapport för Waxholms Ångfartygs AB år 2004

Vi, av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting utsedda lekman-
revisorer, har granskat Waxholms Ångfartygs AB:s verksamhet under år 2004.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisions-
sed i kommunal verksamhet, landstingets revisionsreglemente samt av revisorskollegiet
utfärdade riktlinjer för bolagsrevision och samordnad revision inom landstinget.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som
redovisas i bifogade *Årsrapport för Waxholms Ångfartygs AB 2004*.

Vi vill särskilt framhålla att bolaget bör utveckla sin kvalitetsredovisning så att den
även återspeglar kunders och resenärers synpunkter. Detta har påpekats i tidigare
årsrapporter utan åtgärd.

*Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och
från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer därtill att bolagets
interna kontroll har varit tillräcklig.*

Stockholm 2005-03-21

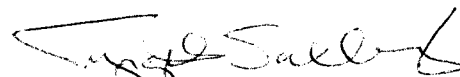

Ulf Uebel

Gunilla Jerlinger

Britta Bävner

Göran Dahlstrand

Lars Nordqvist

Tyrgils Saxlund

Bilaga: Årsrapport för Waxholms Ångfartygs AB 2004.

SAMMANFATTNING

Lekmannarevisorernas granskning av **Waxholms Ångfartygs AB** år 2004 har utgått från fastställd revisionsplan och utförts i enlighet med gällande lagstiftning, landstingets regelverk samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Protokoll från styrelsen har löpande följts.

Revisorsgrupp III har under granskningsåret träffat styrelsens presidium och bolagets ledning.

Den ekonomiska redovisningens kvalitet ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning per 31/12 2004. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och i allt väsentligt enligt anvisningarna men kan utvecklas vad gäller kvalitetsredovisningen.

Waxholmsbolaget är ett beställarbolag och av bolagets 24 fartyg drivs 22 av Stockholms Sjötrafik AB (SSAB) via ett managementavtal. De övriga fartygen drivs av andra entreprenörer via separata entreprenadavtal. Därutöver finns avtal med ett antal rederier om cirka 30 bemannade fartyg som hyrs in främst i sommartrafiken.

Det ekonomiska resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till -133,4 mkr, vilket är 11 mkr bättre än budgeterat resultat om -144,4 mkr.

Ekonomistyrningen bedöms som **Bra**.

Årets investeringar uppgår till 104 mkr och avser i huvudsak nybyggnation av tre fartyg. Nya fartyget *Söderarm* som togs i trafik under sommaren 2004. De två resterande nya fartygen *Sandhamn* och *Dalarö* kommer att tas i trafik i början av år 2005.

Antalet passagerare (skärgård och hamn) har minskat med ca 526 000 (12 %) jämfört med föregående år. Passagerarsiffrorna har påverkats av den regniga och kalla sommaren och ett minskat trafikutbud med ca 4 000 tim (6 %) jämfört med föregående år. Besparingsåtgärder som t.ex. nedläggningen av färjelinjen Nybroplan-Djurgården och nedkortad höst- respektive förlängd vintertidtabell är huvudsakliga förklaringar till minskningen.

Revisionens granskning av avtalsstyrning och styrning av underhållsverksamheten indikerar att Waxholmsbolaget bör utveckla styrningen av verksamheten samt förtydliga sina beställarroller. Vidare bör managementavtalet ses över och kompletteras med incitament för bl.a. kostnadskontroll. Waxholmsbolaget har påbörjat en översyn av bolagets upphandlingssystem och olika typer av drift- och avtalsformer för att bl.a. belysa för- och nackdelar med dessa.

Waxholmsbolaget har rent tekniskt en god kontroll över fartygens underhåll och status och trafiken har en hög tillgänglighet. Styrningen och kontrollen av underhållsverksamheten kan dock utvecklas ytterligare.

2005-03-17

I Waxholmsbolagets verksamhetsidé och vision beskrivs kundkvaliteten i form av t.ex. pålitliga person- och godstransporter till en definierad kvalitetsstandard och lyhördhet för kundernas behov etc. Några mer specificerade kvalitetsmål finns inte fastställda för verksamheten.

Kvalitetsredovisningen bedöms som **Ej helt acceptabel**. Waxholmsbolaget bör utveckla sin kvalitetsredovisning så att den även återspeglar kunders och resenärers synpunkter.

För perioden 2003 – 2005 gäller två övergripande miljömål, att minska utsläppen till luft och att förbättra entreprenörsfartygens miljöprestanda. Av förvaltningsberättelsen framgår att bolaget uppfyllt samtliga lokala miljömål för verksamhetsåret 2004.

Den interna kontrollen bedöms sammantaget som **tillräcklig** och räkenskaperna bedöms av den auktoriserade revisorn som **rättvisande**.

Den auktoriserade revisorn har gjort nedanstående bedömning av den interna kontrollen.

	Slutlig bedömning 2002	Slutlig bedömning 2003	Slutlig bedömning 2004
Ekonomistyrning	Bra	Bra	Bra
Den ekonomiska redovisningens kvalitet	Mycket bra	Bra	Bra
De administrativa kontrollernas kvalitet	Bra	Bra	Bra